

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus XCII. De Missæ auditione, loci distantia, & integritate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS XCII.

De Missæ auditione, loci distantia, & integritate.

CRispinus agricola, cùm per horam distet ab Ecclesia Parochiali, diebus Dominicis sæpè Sacrum omittit; non rarò primùm ad Offertorium venit, vel si ad initium Missæ veniat, sæpiùs Missâ nondum absolutâ ante Communionem discedit, & non rarò duas solùm Missæ medietates audit à diversis celebrantibus.

QUÆR. I. Qualis via distantia ab auditione Missæ excuset diebus ab Ecclesia præceptis, & quanam alia causa?

QUÆR. II. An satisfaciat præcepto Ecclesiæ, qui die festo primùm venit ad Offertorium, vel qui solùm audit Missam ab initio usque ad Communionem?

QUÆR. III. An satisfaciat præcepto Ecclesiæ de Sacro audiendo, qui unam duntaxat partem Missæ audit ab uno, aliam verò ab alio celebrante?

§41 **A**D I. Q. R. Causæ, quæ juxta communem DD. ab auditione Missæ die festo exculant, ad quatuor capita, velut regulas generales reduci possunt. 1. Est impotentia Spirituális, quoties scilicet ex auditione Missæ sequeretur damnum, seu detrimentum spirituale, puta peccatum proprium, aut alienum, seu proximi, ex quo capite excusantur excommunicati, & inter-

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

dicti nominatim. Mater, si domi maneat ad vitandum damnum filiarum spirituale, si quidem sit periculum probabile talis damni. Item, si quæ sciret alteri, à quo perditè amaretur, secururam occasionem peccati, si foras prodiret. &c.

2. Est impotentia corporalis, sive simpliciter talis, qualis est in carceratorum, lecto affixorum &c.

E e e

sive

sive moralis, quoties scilicet sequitur, aut timetur damnum corporale aliquod notabile, seu jactura bonorum animi, corporis, fortunæ &c. Ex quo capite excusantur infirmi, qui absque detrimento nequeunt à lecto surgere, aut foras exire; & qui infirmis inserviunt, quos solos sine gravi incommodo deserere nequeunt. Item matres, & ancillæ, quæ infantibus assistere debent, quos solos absque probabili periculo alicujus damni relinquere non possunt. Similiter, qui iter faciunt cum aliis Sociis sibi utilibus, & opportunis, quos, si Missam audirent, deberent deserere non sine detrimento, eò quòd v. g. viam nelciant, aut timeant latrones. Item qui longè distant à loco, ubi Missa audiri potest, habita ratione personarum, via, temporis, & consuetudinis loci, vel si ex consuetudine patriæ faminæ egredi non soleant tempore luctûs, vel etiam post partum.

3. Ad evitandum damnum honoris, & famæ, quoties scilicet non potest quis absque læsione honoris, aut famæ propriæ, vel alienæ audire Sacrum, ex quo capite excusantur, qui sine pudore, ac infamia domo exire non possunt, v. g. honesta mulier non honestè vestita, mulier ex occulta fornicatione prægnans, &

timens, ne id advertatur, si foras prodeat &c.

4. Cùm timetur damnum rei propriæ, vel proximi, quoties scilicet aliquis in re propria, vel proximi notabile detrimentum patitur; ex quo capite excusantur, qui custodiunt castra, arces, vineas, gregem, & similia, quæ sine detrimento deserere non possunt. Item qui negotia majoris momenti ex officio tractant, ut Consilarii, & hujusmodi, nec possunt ea differre absque detrimento. Item qui timent damnum sibi à latronibus vel aliis inferendū, si domum sine custodia deserant, ut Missam audiant; uti & famuli, qui non possunt alios invenire dominos, seu patronos, & ab his, quos habent, non conceditur tempus audiendi Sacrum, quamvis in hoc delinquant patroni, quando sine detrimento possunt eis tempus concedere Missam audiendi, & non faciunt; famuli verò tenentur oblata opportunitate tale ministerium relinquere, & alteri domino inservire, ubi Ecclesiæ præcepta servare possunt, siquidem continuò, vel perquam frequenter ab illis observandis impediuntur, quòd si id non continuò, vel frequenter fiat, sed aliquando duntaxat, ad id non tenentur, nec peccant obediendo, præsertim si non facilè alios dominos, quibus serviant, invenire possint, dummodo patroni id
non

non faciant in fidei contemptum.

Porrò in his, & similibus casibus observandum est. 1. Ut quantum fieri potest, scandalum caveatur. 2. Ut si causa excusationis manifesta appareat, non opus sit petere licentiam à Superiore, licet id securius, & decens sit, præsertim si impedimentum diu, aut ordinariè duraturum sit; si verò causa sit dubia, vel non satis sufficiens videatur, prudentes consulendi erunt, & eorum iudiciò Standum.

§ 42 R. 2. Quamvis distantia à loco, ubi Missa audiri potest, sit una ex causis excusantibus, qualis tamen, & quanta esse debeat, ut ab auditione Missæ die festo excuset, non convenit inter DD. aliis minus, aliis plus admittentibus. Dicastillo de Sacram. tom. 1. tr. 5. cap. 5. docet fæminas nobiles, delicatas, & alicujus auctoritatis, non teneri pedestres ire ad Missam audiendam ultra unum milliare, seu mille quingentos passus; alias verò valentiores ad longius spatium. Bonacin. de Euch. D. 4. q. ult. p. ult. n. 12. ad excusandum quemlibet ab audiendo Sacro expostulat spatium sex, vel septem milliarium Italicorum, quorum quodlibet continet mille passus. Marchinus de Sacram. Ord. tr. 3. p. 3. cap. 17. docet, satis laxè, milliare suffi-

cere ad quemlibet excusandum à Missæ auditione. Leandrus de præcept. Eccl. tr. 2. D. 2. q. 27. ait distantiam unius leucæ suffi-ere ad hoc, ut quis à Missa audienda excusetur; quia cùm hæc distantia duplicari debeat eundo ad Ecclesiam, & redeundo ad locum, unde exivit, non debet censerì brevis, sed satis longa, ac sufficiens ad excusandum quemlibet à Missæ auditione. Idem de distantia unius leucæ, loquendo saltem de hominibus mediocriter valentibus affirmant Villalob. tr. 8. D. 36. n. 5. Suarez D. 88. S. 6. Fagund l. 2. cap. 9. n. 10. Diana, Tabien. Gobat & alii, Tannerus n. 38. & Busenb. ajunt spectandam esse loci consuetudinem.

Nobis respectu hominum mediocriter valentium, abstrahendo à malignitate tempestatis, videtur ad excusandum sufficere per se loquendo, distantiam unius bonæ horæ; respectu verò benè valentium, ac robustorum sesquihoram, siquidem Sacri omisso ob dictam causam subinde per annum contingat, & non frequenter, Ratio prioris partis est; quia distantia unius bonæ horæ computato itu & reditu, non videtur sanè brevis, nec carere notabili incommodo; præceptum autem piæ matris Ecclesiæ non censetur cum magna difficultate obligare, ut ex communi do-

cet Arriag. de Eucharist. Disp. 57.
n. 30.

2. Quia distantia loci à templo excusans à peccato benè desumitur ex prudentum, & DD. iudicio; atqui complures DD. cum Suarez l. c. Villalob. Fag. Fill. Lacroix l. 3. p. 1. n. 687. Palao, Tr. 22. D. unic. pun. ult. & hoc teste, communis aliorum, censent ad excusandum peditem regulariter sufficere distantiam unius Hispanicæ leucæ, id est unius bonæ horæ, ut explicat Dicast. n. 182. seu quinque circiter horæ quadrantium, Ratio posterioris partis est; quia videtur hîc faciendum esse discrimen inter minùs, & mediocriter valentes, & inter benè valentes, ac robustos, & minus viæ illis, quam istis assignandum: Unde Henriq. n. 10. non excusat rusticos, & operarios robustos propter distantiam unius leucæ. Dixi suprà per se loquendo; nam per accidens ratione asperitatis viæ, malignæ tempestatis, aut alterius circumstantiæ minor etiam distantia, proportionatè ad difficultatem, sufficere poterit ad excusandum. Dixi 2. Si omissio Sacri subinde per annum contingat; nam secùs dicendum esset, si ea frequens foret, aut quasi continua, utpote, quæ nimis magnum aliàs cultûs divini neglectum, & imminutionem argueret, atque exiguam salutis curam, nec id fieret sine scandalo, aut

affectata scandali data occasione.

In omnibus porrò supradictis casibus notat Tolet. l. 6. cap. 9. quòd quamvis aliquando de facto non adsit vera causa excusans, si tamen aliquis bona fide putet, esse veram, & sufficientem causam, eum non peccaturum mortaliter, si tunc Missam omittat.

Ad 2. Q. Supponendum est ex §43 C. omnes fideles, C. Missas, C. cum ad celebrandas, dist. 1. de Consecr. Missam integrè audiendam esse, atque adeò eum, qui die præcepto aliquam Missæ partem sine justa causa prætermittit, peccare, venialiter quidem, si sit pars exigua, mortaliter verò si pars omissa sit notabilis; quanam autem pars Missæ dicenda sit notabilis, & sufficiens ad peccatum mortale constituendum, multæ, & variæ sunt DD. opiniones, in eo tamen plerique conveniunt, teste Laym. l. 4. tr. 7. cap. 3. & Suarez D. 88. Sect. 2. non esse partem notabilem, ideòque non peccari mortaliter, si quis à principio Epistolæ, vel secundum alios, à principio Evangelii usque ad Missæ finem intersit, vel à principio Missæ usque ad Communionem sacerdotis. Insuper satis convenit inter DD. peccari mortaliter ab eo, qui negligit culpabiliter Consecrationem simul, & Communionem, eò quòd tunc substantia Missæ intermittatur, sive hæc consistat in sola Consecratione, uti multi tenent, sive

sive in sola Communione, aut in utraque simul, ut alii contendunt. De cæteris tanta est DD. dissensio, ut nihil certi definiti possit. Complures ajunt omissionem tertiæ, vel quartæ partis Missæ fore mortalem. Palao *tr.* 22. p. 16. n. 6. censet, eum graviter delinquere, qui vel Consecrationem solam, vel Communionem solam omittit. Suarez *de Sacram. D.* 88. Sect. 2. cum Azor, Fagund. & aliis pluribus docet, absentiam ab initio Missæ usque ad Offertorium mortalem esse. Idem affirmat Marchant. *tom.* 4. c. 6. q. 4. de absentia tempore utriusque Consecrationis, & Coninck *q.* 83. a. 6. n. 285. de discessu ante peractam Communionem, qui unâ cum Suarez l. c. Palao, n. 5. & aliis, eum quoque peccati mortalis reum pronuntiat, qui ad Missam venit finitâ quidem Epistolâ, sed nondum inchoato Evangelio, & reliquas Missæ partes audit solum usque ad finem Communionis. Cardin. de Lugo *de Euch. D.* 22. n. 3. Henriq. *l.* 9. c. 25. n. 7. Laym. *l. c.* Burg-hab. *cen.* 2. cas. 86. & alii affirmant, non teneri fideles, sub mortali duo Evangelia in Missa audire, adeoque posse eos sine gravi culpa omittere principium Missæ usque ad Evangelium inclusivè.

fertorium & ab offertorio reliquas Missæ partes attentè audit usque ad Evangelium S. Joannis inclusivè. Ratio est tum autoritas gravium DD. tum quia talis audit adhuc substantiam Missæ, & partes ejusdem principales cum uno Evangelio; non enim necessarium videtur audire duo Evangelia, ut notat Dicast. n. 38. cum ultimum S. Joannis olim solitum fuerit penitus omitti, prout notat etiam Laym. l. c. nec necesse est audire Evangelium proprium talis Missæ, sicut nec Missam proprii diei festi, sed sufficit quamcunque audire. Quam sententiam omninò probabilem pronuntiant etiam Suarez, Rodriq. Tamb. Palao, Dicast. Azor, Fill. & alii: imò Laym. l. c. refert, Amalarium l. 3. *de Eccles. Offic. c.* 36. significasse fideles gravis culpæ damnari non posse, si ab Offertorio usque ad benedictionem Sacerdotis Missæ intersint, & licet Amalarium merito, ferè ab omnibus deseratur, ipseque Laym. nihil contra communem hîc definire velit, addit tamen duriusculum videri, si hominem, qui circa Offertorium ad Missam accessit, peccati mortalis damnemus, quòd reliqua neglexerit, secluso contemptu, quando quæ principalia in Missæ Officio sunt, attentè audivit.

544 Ego sentio cum benigniore sententia, quæ eum à peccato mortali excusat, qui venit ad Of-

Ad 3. Q. Duplex potest esse 545
quæstio. 1. An satisfaciat præcepto
qui simul Missam audit à duobus
E e e 3 Sacer-

Sacerdotibus, unam partem ab uno, alteram ab alio eodem tempore celebrantibus, ut si v. g. dum templum ingrederis, unus Missam incipiat, & alter in alio altari jam ad Consecrationem pervenerit, & dum hic Missam absolvit, alter ad Consecrationem perveniat. 2. An satisfaciat præcepto, qui *successivè* Missam audit à duobus Sacerdotibus partem scilicet ab uno v. g. à Consecratione usque ad finem, & partem alteram ab altero v. g. ab initio usque ad Consecrationem, aut vicissim?

Et quoad primam quæstionis partem non modica fuit antehac controversia inter AA. & complurium gravium DD. probabilis sententia, affirmantium, eum præcepto Ecclesiæ satisfacere, qui à diversis celebrantibus duas tales Missæ partes *simul* audiret, non paucis ad id probandum adductis rationibus; verùm controversiam hanc, & Scholasticam litem diremit nuper Romanus Pontifex Innoc. XI. qui hanc proscripsit propositionem n. 53. *Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor simul à diversis celebrantibus audit.* Idque meritò; nam Missa ex natura sua conflatur ex partibus successivis, ipsaque Ecclesia, dum Missæ auditionem præcipit, successivam partium Missæ auditionem intendit; sicut intendit in omnibus aliis similibus præceptis; sic dum

præcipit recitationem Horarum Canonicarum, præcipit, ut *successivè* recitentur, aut audiantur: Unde non satisfaceret, qui simul audiret novem lectiones, quæ à novem simul legerentur, uti nec ille, qui recitaret unum Psalmi verum, quando Socius recitat alium: ergo neque satisfacit, qui à diversis plures Missæ partes simul audit; alias etiam satisfaceret, qui à diversis brevissimo temporis spatio 15. vel 20. partes Missæ simul audiret, quod esset præceptum eludere, & per se absurdum,

Nec obest, quòd complures, gravesque DD. antehac non sine ratione opinati fuerint, Ecclesiæ præcepto satisfieri per simultaneam plurium Missæ partium auditionem; nam ante hanc proscriptionem non liquidò constabat de mente Ecclesiæ, Missæ auditionem præcipientis, sicuti modò constat post factam proscriptionem.

Ad alterum Q. Membrum de 546 partibus successivis, communis DD. apud Dian. p. 5. tr. 14. R. 52. & p. 2. Tr. 17. R. 18. tenet, præcepto audiendi Missam satisfieri ab eo, qui duas Missæ medietates à diversis celebrantibus successivè audit; quam sententiam amplectuntur Sotus d. 13. q. 2. a. 1. Navar. c. 21. n. 2. Medina l. 1. c. 14. §. 9. Dicast. n. 39. Saa V. *Missæ auditio*. Nunus q. 83.

q. 83. a. 6. dub. 2. Gobat n. 143. Major, Henriq. Reginald. Trullen. alique plures, Contra Suarez. Lug. Tamb. Coninck. Fagund. & alios.

Moventur ea ratione, quòd illa successiva auditio, licèt non terminetur ad unam Missam integram physicè, terminetur tamen ad unam Missam integram moraliter, & duæ tales partes æquipolleant uni unicæ integræ, nec Ecclesia præcipiat, ut audiat tota Missa unius, sed ut tota; auditur autem tota, quando omnes partes illius sic audiun-

tur, esto non omnes legantur ab uno Sacerdote, sicut nec ab uno eodèmq; leguntur, quando uni non valenti ob supervenientem infirmitatem pergere in Missa jam cœpta, succedit alius, qui supplet.

Ex his patet, sententiam hanc nec ratione, nec magna auctoritate destitutam esse, atque ad eò verè, & practicè probabilem fore, quæ proin tamdiu in vera sua probabilitate manet, quamdiu aliud à Sede Apostolica non definitur.

C A S U S X C I I I .

De Missæ celebratione, applicatione, & obligatione Sacerdotis.

UGo Sacerdos, licèt nunquam, vel rarissimè per annum Missam legat, hoc tamen anno feria V. in Cœna Domini Missam celebravit in Sacello suo domestico, & die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum pro patre suo die præcedente defuncto.

*QUÆR. I. An Liceat cuivis Sacerdoti privatim Missam celebrare die Jo-
vis Sancto, & Sabbatho Sancto?*

*QUÆR. II. An in die animarum, seu Commemoratione omnium Fidelium
Defunctorum Sacerdotes Missas applicare debeant generaliter pro omni-
bus*